

Motion till riksdagen 2018/19:1987

av **Per-Arne Håkansson m.fl. (S)**

Brytning av mineraler på jordbruksmark i Skåne

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett mer förutsägbart och rättssäkert provningssystem och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Svensk livsmedelsproduktion behöver stärkas. Jordbruksmark är viktig att bevara och utveckla.

Sverige är rikt på naturresurser av olika slag. Vi har ansvar att förvalta och använda dem på ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart sätt, oavsett om det är resurser i form av mineraler eller levande och bärkraftiga ekosystem. På så vis säkerställer vi vår framtida välfärd och livskvalitet.

Naturresursernas hantering regleras i huvudsak av två betydelsefulla lagar, minerallagen och miljöbalken. Inte sällan kolliderar deras ändamål med varandra, speciellt när gruvdrift planeras i känsliga områden. Ett aktuellt fall i Skåne tydliggör detta på ett påtagligt sätt.

Drygt 20 000 ha som sträcker sig över sex kommuner, varav flerparten på Österlen, är på väg att bli inmutade av ett nystartat brittiskt bolag, Scandivanadium, som i skrivande stund håller på att omvandlas till ett australiensiskt aktiebolag.

Berörda kommuner i sammanhanget är Simrishamn, Tomelilla, Ystad, Hörby, Eslöv, Sjöbo, där aktivt och samlat motstånd lyfts fram.

Förutom klimatpolitik, landsbygdsutveckling och jordbruk bör också nämnas vikten av att skydda grundvattnet. Här kommer borrningar och brytning påverka tillgången enligt analyser som Simrishamns kommun genomfört.

Bolaget har uppgett som sin avsikt att undersöka förekomsten av i huvudsak vanadin. Den ursprungliga ansökan omfattade även uran vilket ändrades efter att riksdagen i maj 2018 beslutade att ta bort uran som konsessionsmaterial ur minerallagen. Beslutsprocesserna kring tillståndsgivningen till Scandivanadium har väckt massiv kritik och oro bland berörda markägare, näringsidkare, kommuner och även Länsstyrelsen eftersom befintliga jobb, bostäder och naturvärden hotas. Såväl kommuner, Länsstyrelsen som enskilda har överklagat och yttrat sig. Bergsstatens beslut har i flera tidigare fall visat sig förbli gällande under långa överklagandeprocesser då ett utfärdat tillstånd gäller tills det upphävs eller löper ut. Eftersom ett undersökningstillstånd inte är direkt verkställbart innebär det också att en överinstans inte kan inhibera ett sådant beslut. Således är det i praktiken inte överklagbart då överklagandeprocessen kan ta längre tid än tillståndets giltighet.

I det aktuella fallet i Skåne är stora arealer klassade som Natura 2000-områden och naturreservat, övriga arealer utgör till största del jordbruks- och kulturlandskap. Inte minst därför är turistnäringen en väldigt betydelsefull sektor i det utsatta området. Jordbruksmark behöver bevaras och kunna utvecklas för att stärka svensk livsmedelsproduktion och göra gröna näringar konkurrenskraftiga.

För att säkerställa den lokala acceptansen för industriell verksamhet som kräver markanvändning och har en permanent påverkan på ett lokalområde behöver dialogvägarna med samhällen som påverkas förbättras. Arbetet med ett mer förutsägbart och rättssäkert provningssystem där skarpa miljökrav bibehålls men onödiga tidsfördröjningar undviks måste fortsätta.

Per-Arne Håkansson (S)

Anna Wallentheim (S)

Marianne Pettersson (S)

Annelie Karlsson (S)

Elin Gustafsson (S)